

Correctievoorschrift VWO

2007

tijdvak 1

Latijn

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 76 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.

- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Bij de beoordeling van een citaatvraag moet de score 0 worden toegekend indien het citaat langer of korter is dan aangegeven, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Tekst 1

- 1 **maximumscore 2**
 - De val/vernietiging van Troje / de strijd tegen de Grieken 1
 - De schipbreuk (voor de kust van Carthago) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 2 **maximumscore 2**
 - Met het woord meus / de woorden meus Aeneas (regel 231) 1
 - geeft Venus (impliciet) aan dat Aeneas haar zoon is 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 3 **maximumscore 3**
 - a. In de regels 242-246 staat dat Antenor ontsnapt is aan de Grieken. Het lijkt daarom onwaarschijnlijk dat hij degene is geweest die de Grieken geholpen heeft / Troje verraden heeft 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

 - b. Sinon vertelde de Trojanen een leugenverhaal over het doel van het houten paard. Omdat de Trojanen hem geloofden, haalden zij het houten paard binnen (met de ondergang van Troje tot gevolg) 2

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking 1

Bij b. niet fout rekenen: Sinon had zich met opzet gevangen laten nemen door de Trojanen om hen over te halen het houten paard binnen de muren te halen.

Opmerking 2

Wanneer bij b. als antwoord is gegeven 'Sinon vertelde de Trojanen een leugenverhaal' / 'Sinon had zich met opzet gevangen laten nemen door de Trojanen' / 'de Trojanen haalden door toedoen van Sinon het houten paard binnen', één scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

- a. nos (regel 250) 1
- b. asyndeton 1

Opmerking

Bij a. fout rekenen: progenies (regel 250)

5 maximumscore 2

- (Het praesens) serenat geeft aan dat dit gebruikelijk gedrag van Iuppiter is / (Het praesens) serenat beschrijft een situatie 1
 - fatur is een praesens historicum 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 maximumscore 1

Keizer Augustus zag zichzelf ook als brenger van beschaving (als een waardig opvolger van Aeneas).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

7 maximumscore 3

- a. mythe 1: Aeneas als stamvader van de Romeinen / de Trojaanse afstamming van de Romeinen; mythe 2: de (lokale) mythe (van de afstamming van de Romeinen) van de tweeling Romulus en Remus (die door de wolvin gevoed worden) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

- b. Vergilius verbindt beide mythes door Romulus en Remus / de tweeling rechtstreeks van Aeneas af te laten stammen 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

- c. Door Ascanius de bijnaam Iulus te geven, verbindt hij de gens Iulia met Aeneas / voert hij de gens Iulia op de godin Venus terug 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij a. alleen een scorepunt toekennen, wanneer beide mythes juist zijn.

8 maximumscore 1

Het volk zal de naam Latijnen behouden / De naam Troje zal verdwijnen.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

9 C

Tekst 1 en tekst 2

10 maximumscore 1

Hic pietatis honos? (regel 253)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 **maximumscore 1**
unius (ob) iram (regel 251)

12 **maximumscore 1**
Poseidon zal heus wel zijn woede laten bedaren (regel 77-78).

Tekst 3

13 **maximumscore 2**

- debita (regel 375) 1
- casuras(que) (regel 375) 1

14 **maximumscore 2**

- durum laborem is in het Latijn lijdend voorwerp / Het onderwerp van flevissem in het Latijn is 'ik' 1
- in de vertaling is durum laborem tot onderwerp gemaakt / in de vertaling is het onderwerp van flevissem tot meewerkend voorwerp gemaakt 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

15 **maximumscore 2**

- a. haud nequiquam (regel 370) 1
- b. litotes 1

Opmerking

Bij a. niet fout rekenen: haud animo nequiquam exterrita

16 **maximumscore 2**

- a. - - | - - | - - | - - | - ~ ~ | - * || 1
- b. Door de vele spondeeën / Door het gebruik van veel lange lettergrepen achter elkaar (wordt het medelijden benadrukt) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

17 **C**

18 **maximumscore 2**

- De afhankelijke vragen in het Latijn (qui ..., quae ...) / de twee bijzinnen die beginnen met qui en quae zijn in de vertaling weergegeven met een hoofdzin 1
- De ablativus absolutus (clausis portis) is in de vertaling weergegeven met een hoofdzin 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Fout rekenen: de betrekkelijke bijzinnen in het Latijn zijn in de vertaling weergegeven met een hoofdzin.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 **maximumscore 1**

(Met ex alto bedoelt Vulcanus) uit een ver verleden / van lange tijd terug.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

20 **C**

21 **maximumscore 2**

- In vertaling 1 is Venus degene die wenst 1
 - In vertaling 2 is Vulcanus degene die wenst 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Illustratie

22 **maximumscore 2**

- a. Georgica. Een (didactisch) werk over de landbouw / het boerenbedrijf 1
- b. Bucolica/Eclogae. Herdersgedichten (waarin de pastorale wereld vermengd wordt met de historische werkelijkheid) 1

Opmerking

Bij a. en b. alleen een scorepunt toekennen, wanneer zowel de naam als de toelichting juist zijn.

23 **maximumscore 1**

Aeneas en Turnus

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen, wanneer beide namen juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking

Een praesens historicum mag met een tegenwoordige tijd of een verleden tijd vertaald worden.

Kolon 24

24 maximumscore 1

Ilicet in muros tota discurritur urbe.

Meteen rent men van alle kanten door de hele stad naar de muren.

ilicet laten we gaan	0
muros als enkelvoud vertaald	0
in muros op/in de muren	0

Kolon 25

25 maximumscore 1

Concilium ipse pater et magna incepta Latinus deserit

Vader Latinus zelf verlaat de vergadering en laat de belangrijke voorstellen die hij daarin gedaan heeft, rusten

ipse de heer des huizes	0
ipse uit eigen beweging / zelfs	0
pater patriciër	0
pater Latinus de Latijnse vader	0
pater et Latinus vader en Latinus	0

Kolon 26

26 maximumscore 2

ac tristi turbatus tempore differt

en (hij) stelt (de)ze uit in verwarring gebracht door de treurige toestand/tijd/situatie

ac maar	1
tristi niet verbonden met tempore	0
turbatus troebel gemaakt / omwoeld/stormachtig/uitgezwerm	0
turbatus niet verbonden met het onderwerp	0
tempus gunstige gelegenheid / slaap/gezicht	0
differo verspreiden/verwijzen/vernietigen / in opspraak brengen / verwarren/verschillen	0
differt geen lijdend voorwerp aangevuld	1

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 27	
27	maximumscore 1 multaque se incusat en hij beschuldigt zich(zelf) veelvuldig	
	se hem/hen	0
	Kolon 28	
28	maximumscore 2 qui non acceperit ultro Dardanium Aenean omdat hij niet uit eigen beweging de Trojaan/Trojaanse Aeneas ontvangen heeft	
	Niet fout rekenen: accipio goedkeuren/aanvaarden	
	accipio begrijpen/verduren	0
	acceperit vertaald als futurum exactum / praesens	0
	ultro naar de andere zijde toe / zelfs	0
	Dardanius van Dardanus	1
	Kolon 29	
29	maximumscore 2 generumque asciverit urbi. en (hem niet) als (zijn) schoonzoon voor de stad heeft opgenomen.	
	Niet fout rekenen: ascisco goedkeuren/aanvaarden	
	gener zwager	1
	generum niet vertaald als vorm van gener	0
	generum niet predicatief vertaald	0
	asciverit vertaald als futurum exactum / praesens	0
	Indien ook in kolon 28 acceperit is vertaald als futurum exactum / praesens, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 3 scorepunten	
	ascisco zich toe-eigenen / voor zich opeisen	0
	urbs burcht	1
	urbs de stad Rome / kern/stadbewoners	0
	urbi in de stad	1
	urbi van de stad	0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 30	
30	maximumscore 1 Praefodiunt alii portas De andere Latijnen graven een gracht voor de poorten	
	Niet fout rekenen: portas ingangen/uitgangen	
	praefodio van tevoren begraven	0
	alii niet als onderwerp vertaald	0
	portas niet vertaald als vorm van porta	0
	portas vertaald als enkelvoud	0
	Kolon 31	
31	maximumscore 1 aut saxa sudesque subvectant. of voeren rotsblokken en palen aan.	
	saxum marmer / stenen gebouw	0
	saxa niet vertaald als lijdend voorwerp bij subvectant	0
	saxa sudes vertaald als enkelvoud (ook als één van beide woorden als enkelvoud is vertaald)	0
	sudis scherpe punt	0
	sudes niet vertaald als vorm van sudis	0
	subvecto omhoogrijden	0
	Kolon 32	
32	maximumscore 2 Bello dat signum rauca cruentum bucina. De dof klinkende trompet/hoorn geeft een bloedig teken voor de oorlog / het gevecht.	
	Niet fout rekenen: raucus hees / rauw klinkend / krijsend	
	Niet fout rekenen: bucina trompetsignaal	
	bello niet vertaald als vorm van bellum	0
	bello in/door de oorlog	1
	do tevoorschijn laten komen	1
	do alle andere betekenissen die geen synoniem zijn van geven/produceren	0
	signum voorteken/wonderteken/bewijs	0
	rauca niet verbonden met bucina	0
	bucina niet vertaald als onderwerp	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 33

33 maximumscore 3

Tum muros varia cinxere corona matronae puerique,
Toen bevolkten de getrouwde vrouwen en de jongens/kinderen de muren
met een veelsoortige/bonte menigte,

Niet fout rekenen: **matronae** moeders/echtgenotes

tum vertaald als voegwoord (toen de getrouwde vrouwen bevolkten) 1

varia niet verbonden met **corona** 1

varius wisselend 2

varius wankelmoedig 1

cinxere vertaald als 3^e persoon mv. praesens 2

cinxere vertaald als infinitivus 0

corona vertaald als onderwerp 1

matrona voorname dame 2

puer slaaf 2

Kolon 34

34 maximumscore 2

vocat labor ultimus omnes.

(en) de uiterste/laatste nood/inspanning roept allen.

Niet fout rekenen: **voco** uitdagen/uitnodigen

Vertaald als bijzin ten gevolge van een foute interpretatie van **tum** in kolon
33 (als voegwoord vertaald): toen de uiterste inspanning allen riep 1

voco dagvaarden/verplaatsen/noemen/veroorzaken 0

labor werk 1

labor uithoudingsvermogen/ongemak/ongeluk 0

labor niet vertaald als zelfstandig naamwoord 0

ultimus voortreffelijkst/geringst/oudst/onderst / verst verwijderd 0

omnes alles 0

omnes niet vertaald als lijdend voorwerp 0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 35	
35	maximumscore 2 Nec non (kolon 36) subvehitur magna matrum regina caterva En de koningin, vergezeld door een grote menigte moeders, rijdt omhoog	
	magna verbonden met regina	0
	matrum verbonden met regina	0
	matrum niet vertaald als genitivus	0
	mater vrouw	1
	mater echtgenote	0
	regina prinses/meesteres	1
	caterva vertaald als onderwerp	0
	caterva toneelgezelschap	0
	Kolon 36	
36	maximumscore 2 ad templum summasque ad Palladis arces naar de tempel, namelijk (naar) het hoogste punt van de burcht / de zeer hoog gelegen / zeer hoge burcht van Pallas	
	Niet fout rekenen: naar de tempel van Pallas, namelijk (naar) het hoogste punt van de burcht	
	ad bij	0
	templum vrije ruimte / het binnenste	0
	summus hoogst	1
	summus grootst/sterkst/belangrijkst/voortreffelijkst	0
	summas niet vertaald als vorm van summus	0
	summasque ad Palladis arces naar Pallas en haar zeer hoge burcht	0
	Pallas voorvader van Euander / olijfboom	0
	arces niet vertaald als vorm van arx	0
	arx Jupiters hemelburcht / hemel / verblijfplaats van de goden / hoofdzetel/heuvel(top)	0
	Kolon 37	
37	maximumscore 1 dona ferens, terwijl ze geschenken draagt / met geschenken,	
	dona niet vertaald als vorm van donum	0
	dona als enkelvoud vertaald	0
	ferens niet vertaald als werkwoordsvorm van fero	0
	ferens niet verbonden met regina (kolon 35)	0
	fero alle andere betekenissen die geen synoniem zijn van dragen/brengen	0

Vraag	Antwoord	Scores
38	<p>Kolon 38 maximumscore 2 iuxtaque comes Lavinia virgo, en ernaast / naast haar als metgezellin het meisje / de maagd / de jonge Lavinia,</p>	
	Niet fout rekenen: en naast haar is/zit als metgezellin het meisje Lavinia	
	Niet fout rekenen: iuxta onmiddellijk na haar	
	iuxta op dezelfde manier	0
	comes niet predicatief vertaald	0
	comes gevolg/bediende	0
	Lavinia virgo Lavinia als maagd	0
Lavinus Lavinisch	1	
39	<p>Kolon 39 maximumscore 1 causa mali tanti, de oorzaak/veroorzaakster van zo veel / zo groot leed,</p>	
	Niet fout rekenen: causa schuld	
	causa uitvlucht / ter wille van / wegens	0
	mali niet vertaald als vorm van malum	0
	malum fout/misdaad/straf/belediging	0
	tantus zo klein / zo veel waard / slechts zo groot	0
40	<p>Kolon 40 maximumscore 1 oculos deiecta decoros. de mooie ogen neergeslagen.</p>	
	decorus eervol / uitgedost	0
	decorus niet verbonden met oculos	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 41

41 maximumscore 2

Succedunt matres et templum ture vaporant

De moeders naderen (de tempel) en vullen de tempel met damp van wierook

Niet fout rekenen: **succedunt matres** de moeders gaan naar binnen / volgen

succedo een last op zich nemen / aflossen/overnemen/slagen 0

mater vrouw 1

Indien ook fout in kolon 35, hier niet opnieuw aanrekenen

mater echtgenote 0

Indien ook fout in kolon 35, hier niet opnieuw aanrekenen

templum niet vertaald als lijdend voorwerp 0

templum vrije ruimte / het binnenste 0

Indien ook fout in kolon 36, hier niet opnieuw aanrekenen

Kolon 42

42 maximumscore 2

et maestus alto fundunt de limine voces:

en laten hun bedroefde stemmen horen vanaf de hoge ingang:

Niet fout rekenen: **voces** woorden

en laten bedroefd hun stemmen horen vanaf de hoge ingang 1

et ook 1

maestus onheil aanbrengend 0

alto niet verbonden met **limine** 0

de wegens 0

voces niet vertaald als vorm van **vox** 0

vox bevel/formule 0

Kolon 43

43 maximumscore 1

'Armipotens, praeses belli, Tritonia virgo,

'Krijgshaftige, leidster van de oorlog, Pallas Athene,

Niet fout rekenen: **praeses** beschermster

praeses stadhouder 0

belli niet vertaald als vorm van **bellum** 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 44

44 maximumscore 2

frange manu telum Phrygii praedonis
 breek met uw/je hand het wapen/zwaard / de speer van de
 Trojaanse/Phrygische/Aziatische rover

Niet fout rekenen: **manu** met macht

frange niet vertaald als imperativus 0

frango bedwingen/verzwakken 1

frango vernederen/fijnstampen 0

manu niet vertaald als ablativus instrumentalis 0

manus dapperheid/gevecht/gewelddadigheid 1

manus schare 0

telum niet vertaald als lijdend voorwerp 0

Phrygii niet verbonden met **praedonis** 0

Phrygii praedonis niet vertaald als genitivus possessivus bij **telum** 0

Kolon 45

45 maximumscore 2

et ipsum pronum sterne solo
 en werp hemzelf voorover (neer) op de grond

ipsum niet vertaald als lijdend voorwerp 0

ipsum dezelfde 1

ipsum heer des huizes 0

pronus naar beneden stortend / voorovervallend 1

pronus vooruitstormend/ondergaand / bereid tot / gunstig gezind 0

pronus helling 0

sterne niet vertaald als imperativus 0

solo niet vertaald als vorm van **solum** (grond) 0

solo in de grond 1

solo door/met de grond 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 46

46 maximumscore 2

portisque effunde sub altis.’
en breng hem om onder de hoge poort(en).’

Niet fout rekenen: **sub** aan de voet van / bij/rond

Niet fout rekenen: **portis** ingang(en)/uitgang(en)

portis niet vertaald als vorm van **porta** 0

effunde niet vertaald als imperativus 0

effunde geen lijdend voorwerp aangevuld 1

effunde breng hen om 0

sub tegen 0

altus oud/diep 0

altis niet vertaald als vorm van bijvoeglijk naamwoord **altus** 0

altis niet verbonden met **portis** 0

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 30 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Vergilius, Aeneis I, 223-283
tekst 2	Homerus, Odyssee 1, 57-79; vertaling H.J. de Roy van Zuijdewijn
tekst 3	Vergilius, Aeneis VIII, 370-406
illustratie	uit: P. Virgilii Maronis cum Veterum omnium commentariis et Selectis recentiorum notis nova editio, A. Commelin 1646
tekst 4	Vergilius, Aeneis XI, 468-485